

Інформаційно-комунікаційні технології в освіті

УДК 373.5.091.33:004.8]:821.161.2.09

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.18451835>

Інтеграція штучного інтелекту в сучасний урок української літератури

Солодюк Наталія Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, 21000, solodiuk.n@vspu.edu.ua,
ORCID <https://orcid.org/0000-0002-1757-6319>

Віннічук Алла Петрівна

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, 21000, alla.vinnichuk@vspu.edu.ua,
ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0359-4169>

Крупка Віктор Петрович

кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української літератури, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, м. Вінниця, Україна, 21000, viktor_krupka@ukr.net,
ORCID <https://orcid.org/0000-0002-2320-8045>

Прийнято: 15.01.2026 | Опубліковано: 30.01.2026

***Анотація.** Статтю присвячено огляду застосунків штучного інтелекту для підготовки до уроку української літератури та практично спрямовано для викладачів закладів освіти України. **Мета статті** полягає в науково-методичному обґрунтуванні можливостей використання штучного інтелекту як сучасного цифрового інструменту для підвищення ефективності викладання української літератури в умовах трансформації освітнього процесу. Під час дослідження використано теоретичні **методи** аналізу й узагальнення наукових джерел, порівняльний аналіз підходів до цифровізації викладання української літератури, а також метод систематизації для виокремлення напрямів, завдань та практичних інструментів використання штучного інтелекту в освітньому процесі. **Результати дослідження** показали, що штучний інтелект виконує низку важливих освітніх завдань та реалізується в таких напрямках, як персоналізація навчання, підготовка дидактичних матеріалів, розвиток критично-аналітичного читання, підтримка творчої діяльності, формувальне оцінювання та зворотний зв'язок, а також підвищення інтерактивності уроку. У статті проаналізовано застосунки на основі штучного інтелекту, корисні для підготовки та проведення уроків української літератури, зокрема GPT, Gemini, Grammarly, LanguageTool і Google NotebookLM. На прикладі підготовки відкритого уроку з творчості Ліни Костенко продемонстровано, як зазначені інструменти можуть бути використані для вдосконалення методики викладання та активізації пізнавальної діяльності учнів. **Практичне значення** дослідження полягає в можливості адаптації запропонованого підходу до підготовки будь-якого уроку української літератури з урахуванням конкретних освітніх умов і потреб учнів.*

***Ключові слова:** українська література, штучний інтелект, інтерактивні методики навчання, персоналізоване навчання, цифровізація.*

Integration of artificial intelligence into a modern lesson of Ukrainian literature

Nataliia Solodiuk

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Ukrainian Literature, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, solodiuk.n@vspu.edu.ua,
ORCID <https://orcid.org/0000-0002-1757-6319>

Alla Vinnichuk

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of the Ukrainian Literature, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, alla.vinnichuk@vspu.edu.ua,
ORCID <https://orcid.org/0000-0003-0359-4169>

Viktor Krupka

Candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of the Ukrainian Literature, Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Vinnytsia, Ukraine, viktor_krupka@ukr.net, ORCID <https://orcid.org/0000-0002-2320-8045>

***Abstract.** The article is devoted to a review of the applications of artificial intelligence for preparing for a lesson of Ukrainian literature and has practical significance for teachers of educational institutions of Ukraine. **The purpose of the article** is to scientifically and methodologically substantiate the possibilities of using artificial intelligence as a modern digital tool to increase the efficiency of teaching Ukrainian literature in the conditions of transformation of the educational process. The research used theoretical **methods** of analysis and generalization of scientific sources, comparative*

*analysis of approaches to the digitalization of teaching Ukrainian literature, as well as a systematization method to identify areas, tasks and practical tools for using artificial intelligence in the educational process. **The results of the study** show that artificial intelligence performs a number of important educational tasks and is implemented in such areas as personalization of learning, preparation of didactic materials, development of critical and analytical reading, support of creative activity, formative assessment and feedback, as well as increasing the interactivity of the lesson. The article analyzes applications based on artificial intelligence, useful for preparing and conducting lessons of Ukrainian literature, in particular GPT, Gemini, Grammarly, LanguageTool and Google NotebookLM. Using the example of preparing an open lesson on the work of Lina Kostenko, it is demonstrated how these tools can be used to improve teaching methods and activate students' cognitive activity. **The practical significance** of the study lies in the possibility of adapting the proposed approach to preparing any lesson of Ukrainian literature, taking into account specific educational conditions and needs of students.*

Keywords: *Ukrainian literature, artificial intelligence, interactive teaching methods, personalized learning, digitalization.*

Постановка проблеми. Проблема зниження якості сприйняття навчального матеріалу на уроках української літератури в сучасній школі пов'язана з низкою об'єктивних чинників, серед яких провідне місце посідають зміна інформаційного середовища, фрагментарність уваги учнів та конкуренція з боку цифрових медіа, що істотно впливають на читацьку мотивацію [9]. Як зауважує А. Романова, традиційні форми роботи з художнім текстом дедалі частіше виявляються недостатніми для підтримання стійкого інтересу до літератури, оскільки орієнтовані переважно на репродуктивне засвоєння знань та не завжди відповідають когнітивним та комунікативним потребам сучасних здобувачів освіти [9]. У таких умовах українська література ризикує сприйматися як формальний

навчальний предмет, відокремлений від життєвого досвіду учнів, що негативно позначається на глибині розуміння художніх текстів та якості читацької рефлексії [6].

Водночас науково-методичні дослідження засвідчують, що українська література має значний потенціал для формування пізнавального інтересу й емоційної залученості учнів за умови творчого підходу до її викладання та використання сучасних цифрових інструментів [2]. На відміну від традиційних уроків, побудованих переважно на презентаціях і фронтальному викладі матеріалу, інтеграція інтерактивних засобів на основі штучного інтелекту дозволяє створити динамічний освітній простір, у якому учні стають активними учасниками процесу інтерпретації художнього тексту [4]. Як підкреслюють Т. Байдаченко та О. Головіна, застосування ШІ сприяє урізноманітненню форм роботи, персоналізації навчання та посиленню діалогічної взаємодії на уроці, що позитивно впливає на засвоєння знань і формування стійкої мотивації до вивчення української літератури [2].

Огляд літератури. Критичний аналіз наукових досліджень і публікацій, що становлять теоретико-методологічну основу цього дослідження, засвідчує, що більшість наявних праць мають переважно оглядовий або описовий характер і не завжди пропонують достатній рівень конкретизації щодо практичного використання сучасних інструментів на основі штучного інтелекту в навчанні української літератури. У межах цієї статті використано джерела, які репрезентують різні наукові підходи до проблем цифровізації та методики літературної освіти, зокрема праці таких авторів (у алфавітному порядку): А. Андрощук, О. Малюга [1]; Т. Байдаченко, О. Головіна [2]; В. Батарєєв [3]; Т. Веретюк [4]; І. Візнюк, Н. Буглай, Л. Куцак, А. Поліщук, В. Киливник [5]; Н. Головченко [6]; Н. Коновальчук [7]; М. Лишак [8]; А. Романова [9]; Т. Veretiuk, V. Chetveryk [15]. Аналіз цих джерел дає

змогу сформуванати цілісне уявлення про стан досліджуваної проблеми, водночас виявляючи низку концептуальних і практичних прогалин.

Умовно весь масив проаналізованих матеріалів можна поділити на дві основні групи. До першої групи належать дослідження, присвячені методології та методиці викладання української літератури: Н. Головченко [6]; М. Лишак [8]; А. Романова [9]. Для цих праць характерне ґрунтовне осмислення дидактичних можливостей цифрових засобів, зокрема мультимедіа, онлайн-ресурсів, інтерактивних форм роботи. Особливу увагу інтеграції ІІІ у шкільну практику присвячено у статті Т. Байдаченко та О. Головіної [2], де аналізується, як інструменти ІІІ можуть посилити комунікацію між учнями та вчителями на уроках української мови та літератури. Подібну тематику розвиває Н. Коновальчук [7], яка розглядає специфіку використання інструментів штучного інтелекту під час викладання української як іноземної. Практичний аспект цифрових технологій у рамках НУШ висвітлює М. Лишак [8], а Н. Солодюк, А. Віннічук, В. Крупка [10] описують впровадження доповненої реальності в літературну освіту. Дослідження вебквестів як інструменту розвитку творчості учнів також належить Н. Солодюк, А. Віннічук, В. Крупка [11].

Другу групу становлять наукові публікації, у яких розглядається штучний інтелект як освітній феномен, переважно в широкому міждисциплінарному або загальноосвітньому контексті: А. Андрощук, О. Малюга [1]; Т. Байдаченко, О. Головіна [2]; В. Батарєєв [3]; Т. Веретюк [4]; І. Візнюк та ін. [5]; Н. Коновальчук [7]; Т. Veretiuk, V. Chetveryuk [15]. Значний внесок у розвиток теми зробили такі вітчизняні дослідники як А. Андрощук і О. Малюга [1], які у своєму дослідженні визначили загальні тенденції використання ІІІ в освіті та наголосили на потребі адаптації освітнього середовища до нових технологічних реалій. Важливими є напрацювання І. Візнюк, Н. Буглай, Л. Куцак, А. Поліщук і В. Киливник [5], які узагальнили досвід упровадження ІІІ у закладах вищої освіти, зокрема через

персоналізоване навчання. Цінним є і прикладне дослідження Т. Веретюк [4], яка окреслила можливості застосування інтелектуальних технологій саме в контексті мовно-літературної освіти.

У зарубіжній літературі варто виокремити систематичний огляд S. Wang та співавт. [16], що класифікує застосування ШІ в освіті, виокремлюючи педагогічні, технічні й етичні виклики. Аналіз специфіки використання ШІ саме в літературній освіті представлений у роботах Sameera M.H. [13] та колективному дослідженні E.-M. Spanoroulou та ін. [14], де розглядаються практичні моделі впровадження цифрових асистентів у викладанні літератури. У контексті української освіти варто згадати працю Т. Veretiuk і V. Chetveryk [15], що зосереджена на цифровій грамотності викладачів-філологів. Також у контексті академічної доброчесності варто згадати міждисциплінарне дослідження Kuzmenko A. та ін. [12], яке опосередковано стосується формування етичних норм при використанні ШІ в академічному середовищі.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри безперечну наукову цінність вищевказаних досліджень, більшість із них зосереджуються на загальних можливостях і ризиках використання ШІ в освіті, не пропонуючи системного опису практичних аспектів підготовки до уроку української літератури. Таким чином, наявний науковий дискурс демонструє фрагментарність та недостатню інтеграцію методики літературної освіти з сучасними інструментами штучного інтелекту, що й зумовлює актуальність подальших прикладних досліджень у цьому напрямі.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в науково-методичному обґрунтуванні можливостей використання штучного інтелекту як сучасного цифрового інструменту для підвищення ефективності викладання української літератури в умовах трансформації освітнього процесу. Для досягнення поставленої мети передбачено виконання таких завдань:

- 1) проаналізувати еволюцію цифрових технологій у науці та методиці викладання української літератури;
- 2) охарактеризувати особливості штучного інтелекту як найсучаснішого етапу цифровізації літературної освіти;
- 3) продемонструвати на прикладі підготовки відкритого уроку з української літератури практичні можливості використання штучного інтелекту.

Результати дослідження. Еволюція цифрових технологій у викладанні української літератури демонструє поступовий перехід від інструментів підтримки до інтелектуальних систем, які безпосередньо впливають на зміст, методи й організацію уроку (табл. 1).

Таблиця 1. Цифрові технології у викладанні української літератури та їхній педагогічний внесок

Цифрова технологія	Вклад у викладання української літератури
Інформаційно-комунікаційні технології (електронні підручники, презентації, відео)	Забезпечують візуалізацію навчального матеріалу, підвищують мотивацію до читання, розширюють доступ до текстів і довідкової інформації [9]
Мультимедійні технології (буктрейлери, відеопоезія)	Сприяють творчій інтерпретації художніх творів, міжмистецькій інтеграції та розвитку емоційно-образного мислення учнів [6]
Онлайн-платформи та сервіси спільної роботи	Формують навички співпраці, критичного аналізу джерел, інформаційно-цифрову компетентність і активну читацьку позицію [6, 9]
Цифрові сервіси мовної підтримки	Забезпечують попередній аналіз письмових робіт, сприяють розвитку самоконтролю та вдосконаленню мовного оформлення літературних висловлювань [2]
Інструменти доповненої реальності	Забезпечують інтерактивну візуалізацію художнього простору й образної системи твору, уможливають «занурення» в історико-культурний контекст, підвищують пізнавальну активність і сприяють глибшому розумінню сюжетно-композиційних та символічних елементів тексту, а також формуванню стійкого читацького інтересу [10]
Технології штучного інтелекту	Дозволяють персоналізувати навчання, автоматизувати оцінювання, моделювати діалог із текстом і розвивати критичне та аналітичне читання [4]

Примітка: складено на основі праць А. Романової [9], Н. Головченко [6], Т. Байдаченко, О. Головіної [2] та Т. Веретюк [4], Н. Солодюк [10]

Процес цифровізації викладання української літератури має чітко окреслену хронологію, що відображає поступовий перехід від допоміжних технічних засобів до інтелектуальних цифрових систем, здатних трансформувати саму логіку навчального процесу, зокрема характер взаємодії між учителем, учнем і навчальним матеріалом [6].

Так, на початковому етапі цифрових змін у шкільній літературній освіті домінували інформаційно-комунікаційні технології, які виконували переважно ілюстративну та компенсаторну функцію, розширюючи можливості традиційного уроку за рахунок візуалізації та доступу до додаткових джерел інформації [9]. Як зазначає А. Романова, використання електронних підручників, мультимедійних презентацій та відеофрагментів сприяло підвищенню мотивації учнів та активізації читацької діяльності, однак не змінювало принципово структуру навчання, а лише доповнювало її [9].

Наступний етап пов'язаний із активним упровадженням мультимедійних технологій, що забезпечили міжмистецьку інтеграцію української літератури з музикою, образотворчим мистецтвом та кіно [6]. Паралельно з цим у практику викладання української літератури поступово входили цифрові онлайн-платформи та сервіси спільної роботи, що розширили комунікативний простір уроку [9]. Використання Google Docs, онлайн-дискусій, вікіпроектів і цифрових творчих завдань сприяло формуванню інформаційно-цифрової компетентності, розвитку навичок співпраці та критичного аналізу джерел, що особливо важливо для старшої школи [6].

Якісно новий етап цифрової трансформації мовно-літературної освіти пов'язаний із появою та поширенням технологій штучного інтелекту, які, на відміну від попередніх засобів, здатні не лише передавати або візуалізувати інформацію, а й аналізувати, генерувати та адаптувати навчальний контент у режимі реального часу [4].

Узагальнюючи наукові та методичні джерела, подані для аналізу, можна стверджувати, що використання штучного інтелекту на уроках української літератури формується як багатовимірна система напрямів, що охоплює підготовчий, навчально-аналітичний, комунікативний і рефлексивно-оцінювальний компоненти освітнього процесу. За спостереженнями Т. Веретюк, саме інтеграція цих компонентів дозволяє говорити не про фрагментарне застосування цифрових інструментів, а про цілісну трансформацію методики викладання мовно-літературних дисциплін [4]. У працях Т. Байдаченко та О. Головіної підкреслюється, що штучний інтелект виступає не заміною вчителя, а інструментом посилення його педагогічних можливостей, зокрема в умовах зростання навчального навантаження та потреби в індивідуалізації навчання [2].

Аналіз практичних кейсів дозволяє виокремити кілька ключових напрямів використання штучного інтелекту, які є релевантними саме для уроків української літератури та безпосередньо пов'язані з діяльністю викладача. Систематизований огляд цих напрямів, їх педагогічного призначення та практичного наповнення подано в таблиці 2.

Таблиця 2. Основні напрями використання штучного інтелекту на уроках української літератури

Напрямок використання ШІ	Практичні кейси та особливості застосування у викладанні української літератури
Персоналізація навчання	Генеративні мовні моделі дозволяють учителю створювати диференційовані завдання до одного художнього тексту з урахуванням рівня читацької компетентності учнів, пропонувати різні варіанти запитань, пояснень і підказок, що особливо важливо в умовах неоднорідних класів [2]
Підготовка дидактичних матеріалів	Учитель може використовувати ШІ для швидкого створення планів уроків, запитань для аналізу художніх творів, проблемних ситуацій, тестових і творчих завдань, адаптованих до конкретної теми або автора, оптимізуючи час підготовки до занять [4]
Розвиток критичного та аналітичного читання	ШІ застосовується як інструмент аналізу текстів: виокремлення ключових тем, образів, стилістичних засобів, формулювання альтернативних інтерпретацій, які надалі підлягають обговоренню й критичному осмисленню учнями під керівництвом учителя [4]

Підтримка творчої діяльності	ШІ може виконувати функцію «мозкового штурму», пропонуючи ідеї для творчих робіт, варіанти продовження текстів, альтернативні точки зору персонажів, що допомагає подолати шаблонність мислення та активізувати уяву учнів [2]
Формувальне оцінювання та зворотний зв'язок	Інструменти автоматичного аналізу текстів дають змогу здійснювати попередню перевірку учнівських робіт на рівні мовного оформлення й стилю, що сприяє розвитку навичок самоконтролю, тоді як учитель зосереджується на змістовому аналізі та інтерпретації [2]
Підвищення інтерактивності уроку	Залучення чат-ботів і адаптивних інструментів ШІ дозволяє моделювати діалогові ситуації навколо художнього тексту, підтримувати навчальну дискусію та створювати інтерактивні сценарії роботи з літературним матеріалом [4]

Примітка: таблицю складено автором на основі джерел [2, 4].

Описані напрями використання штучного інтелекту демонструють, що його педагогічний потенціал не обмежується окремими технологічними функціями, а поступово формує нову модель методичної роботи вчителя української літератури. У перспективі, як свідчать узагальнення Т. Веретюк і Т. Байдаченко з О. Головіною, можливе розширення використання ШІ у напрямі створення віртуальних літературних агентів, глибшої інтеграції міжтекстового аналізу та підтримки індивідуальних освітніх траєкторій учнів, що відкриває додаткові можливості для осучаснення викладання української літератури за умови збереження провідної ролі вчителя як модератора й носія ціннісних орієнтирів [2], [4].

Практичний вимір використання штучного інтелекту на уроках української літератури формується на перетині методичних напрацювань учителя та можливостей конкретних цифрових застосунків, які реалізують ідеї персоналізації, інтерактивності й аналітичної підтримки навчального процесу. Як засвідчують узагальнення Т. Байдаченко та О. Головіної, ефективність ШІ в освітньому середовищі зростає саме тоді, коли він використовується не абстрактно, а в межах чітко окреслених педагогічних завдань і реальних навчальних ситуацій [2]. У цьому контексті важливо говорити не лише про напрями застосування, а й про конкретні кейси, які можуть бути безпосередньо інтегровані в урок української літератури.

Одним із найпоширеніших практичних кейсів є використання генеративних мовних моделей під час аналізу художнього тексту. Учитель залучає ШІ для підготовки запитань різного рівня складності до одного твору, наприклад для організації роботи з класом, де рівень читацької підготовки учнів є нерівномірним, що дозволяє варіювати глибину аналізу без втрати цілісності теми [2]. За спостереженнями Т. Веретюк, така практика дає змогу перетворити урок літератури на простір діалогу з текстом, де ШІ виконує допоміжну аналітичну функцію, а остаточна інтерпретація формується в процесі колективного обговорення [4].

Іншим практичним кейсом є використання штучного інтелекту під час підготовки вчителя до уроку. Генеративні інструменти дозволяють швидко створювати варіанти планів занять, добирати цитати до характеристики образів, формувати проблемні запитання або завдання для дискусії, що особливо актуально в умовах інтенсивного навчального навантаження [4]. При цьому, як наголошують Т. Байдаченко та О. Головіна, відповідальність за відбір і педагогічну доцільність матеріалу повністю залишається за вчителем, який виконує роль фільтра й модератора навчального контенту [2].

Окрему групу становлять кейси, пов'язані з розвитком творчих здібностей учнів. Штучний інтелект може використовуватися для генерації альтернативних сюжетних ліній, внутрішніх монологів персонажів або варіантів продовження художнього твору, що дає змогу активізувати уяву й водночас створює підґрунтя для критичного аналізу запропонованих текстів [2]. У такій моделі ШІ не замінює творчість учня, а виступає інструментом стимулювання мислення, результати роботи якого обов'язково підлягають рефлексії та оцінюванню [4].

З урахуванням окреслених практик доцільно узагальнити, які саме застосунки на основі штучного інтелекту можуть бути використані на уроках української літератури та для яких педагогічних завдань вони є найбільш релевантними. Систематизований перелік таких інструментів подано в таблиці 3.

Таблиця 3. Застосунок на основі штучного інтелекту та можливості їх використання на уроках української літератури

Застосунок	Можливості використання на уроках української літератури
ChatGPT	Аналіз художніх текстів, формулювання запитань до творів, генерація ідей для творчих завдань, створення диференційованих навчальних матеріалів, моделювання діалогів із текстом та персонажами для роботи на уроці української літератури [2, 4]
Gemini	Підтримка підготовки вчителя до уроків української літератури, створення навчальних сценаріїв, пояснень до літературознавчих понять, добір прикладів і проблемних запитань у доступній для учнів формі
Grammarly	Попередня перевірка письмових робіт учнів з української літератури на рівні мовного оформлення, розвиток навичок саморедагування під час написання творчих і аналітичних текстів [2]
LanguageTool	Виявлення орфографічних, граматичних і стилістичних помилок у письмових роботах, підтримка формувального оцінювання, удосконалення мовної культури літературних висловлювань [8]
Google NotebookLM	Структурування навчальних матеріалів з української літератури, створення конспектів уроків на основі джерел, вебквестів, візуалізація змісту творів у вигляді схем і графіків, узагальнення літературознавчих матеріалів, а також створення аудіо- й відеопояснень для підтримки самостійної роботи учнів і підготовки вчителя до занять [11]

Примітка: доповнено автором дослідження [2; 4; 8; 11]

Розглянемо, як на прикладі підготовки до відкритого уроку з теми «Ліна Костенко: життя і творчість» учитель може системно інтегрувати штучний інтелект на етапах планування, наповнення змісту та розроблення дидактичних матеріалів.

Планування заняття. Використання ChatGPT або аналогічних генеративних моделей дає можливість швидко створити детальний конспект уроку, адаптований до когнітивного рівня конкретного класу, враховуючи етапи: мотивація, фіксація опорних знань, робота з текстом, рефлексія та підсумкова оцінка; таке планування суттєво економить час і забезпечує педагогічну структурованість заняття. Одночасно з цим Google NotebookLM може бути використаний для структурування хронологічної інформації про життєвий шлях і творчість Ліни Костенко, що є важливою складовою уроків біографічного та художнього аналізу, з генеруванням узагальнень у вигляді графіків або схем, які потім можна використати під час вступної частини уроку чи групової роботи учнів; такий підхід співпадає з

класичними методичними рекомендаціями щодо мотивації й актуалізації знань на уроках літератури, що передбачають використання тематичних таблиць і презентацій.

Розробка змістовних завдань. Під час розроблення змістових завдань та дидактичних елементів уроку штучний інтелект може бути залучений для генерації запитань різного рівня складності, побудови проблемних ситуацій і творчих завдань, що дозволяє активізувати аналітичне читання й учнівське мислення під час ознайомлення з поетичною творчістю Ліни Костенко. Наприклад, можна використовувати ChatGPT для формулювання варіантів завдань до аналізу лірики (зокрема, встановлення тематичних домінант, стилістичного аналізу, інтерпретації художніх образів) та добору цитат, що сприятимуть глибшому розумінню специфіки поетичного стилю письменниці, що співвідрізняє традиційним цілям уроку літератури. Одночасно інтеграція інструментів, таких як Grammarly і LanguageTool, дозволить на етапі підготовки учнів до самостійних письмових чи проєктних завдань автоматизувати попередній мовний аналіз їхніх творів або рефлексій щодо прочитаного, що сприяє формуванню мовної грамотності й самоконтролю, а Google NotebookLM може слугувати для створення інфографіки, аудіо- та відеоконспектів уроку та мультимедійних матеріалів, доступних як для очної, так і для дистанційної взаємодії з учнями.

Висновки. Цифровізація уроків української літератури характеризується використанням мультимедійних презентацій, відеофрагментів, електронних підручників і окремих онлайн-ресурсів, які виконували допоміжну, ілюстративну функцію та не змінювали принципово логіку навчального процесу. Сьогодні ж, в умовах трансформації освіти та зміни когнітивних запитів учнів, підготовка якісного сучасного уроку української літератури фактично неможлива без залучення інструментів штучного інтелекту, які забезпечують персоналізацію, інтерактивність і гнучкість навчання. Штучний інтелект постає не як додатковий

технічний засіб, а як системний компонент методичної роботи вчителя, що розширює межі традиційного уроку та дозволяє поєднувати класичні літературознавчі підходи з інноваційними цифровими практиками.

Використання штучного інтелекту сприяє істотному полегшенню професійної діяльності викладача української літератури, зокрема через оптимізацію підготовки до уроків, швидке створення дидактичних матеріалів, варіативних завдань і навчальних сценаріїв, автоматизацію окремих етапів формувального оцінювання та попереднього аналізу учнівських робіт, а також через можливість структурувати й візуалізувати значні обсяги навчального матеріалу.

Використання м'яких, допоміжних застосунків на основі штучного інтелекту відкриває широкі можливості безпосередньо на уроці української літератури: організацію діалогу з художнім текстом, моделювання альтернативних інтерпретацій, підтримку творчих завдань, розвиток критично-аналітичного читання та залучення учнів до активної рефлексії над прочитаним.

Список використаних джерел

1. Андрощук А., Малюга О. Використання штучного інтелекту у вищій освіті: стан і тенденції. *International Science Journal of Education and Linguistics*, 2024. № 3 (2). С. 27–35. DOI : <https://doi.org/10.46299/j.isjel.20240302.04>
2. Байдаченко Т., Головіна О. Штучний інтелект на уроках української мови та літератури: посилення взаємодії учасників освітнього процесу. Путівник на 2025/2026 навчальний рік. share.google, 2025. URL : <https://share.google/TEv9mtXABrUteGEZz>
3. Батареев В. Методи та системи штучного інтелекту. *Вісник Хмельницького національного університету. Технічні науки*. 2021. № 1 (293). С. 17–21. URL: <https://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/08/5-1.pdf>

4. Веретюк Т. В. Використання штучного інтелекту в навчанні дисциплін мовно-літературної галузі. *Цифрова трансформація в освіті: виклики та перспективи* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Київ, 15–16 квіт. 2025 р. / УДУ ім. М. Драгоманова ; упоряд.: Твердохліб І. А., Малюх Є. В. Київ. 2025. С. 255–258. URL : <https://dspace.hnpu.edu.ua/items/84506886-0c2f-4184-bb94-dfc0febd4766>
5. Візнюк І., Буглай Н., Куцак Л., Поліщук А., Киливник В. Використання штучного інтелекту в освіті. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training. Methodology Theory Experience Problems*. 2021. № 59. С. 14–22. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-59-14-22>
6. Головченко Н.І. Використання мультимедійних технологій на уроках української літератури як форма професійного розвитку вчителя. *Матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. Запоріжжя*. 2020. URL : https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/722109/1/Головченко%20Н.І._Використання%20мультимедійних%20технологій%20на%20уроках%20української%20літератури.pdf
7. Коновальчук Н. Перспективи застосування інструментів на основі штучного інтелекту у викладанні української мови як іноземної. *Український педагогічний журнал*. 2024. № 3. С. 160–166. DOI: <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2024-3-160-166>
8. Лишак М.Г. Практичні аспекти використання цифрових технологій в освітньому процесі Нової української школи. Львів, 2024. URL : <https://pedagogy.lnu.edu.ua/kvalifikatsiyni-roboty-2/praktychni-aspekty-vykorystannya-tsyfrovykh-tekhnologiy-v-osvitnomu-protsesi-novoyi-ukrayinskoyi-shkoly>
9. Романова А. Використання інформаційно-комунікаційних технологій на уроках літературного читання. *Молодий вчений*. 2023. № 7 (119). С. 27–30. DOI : <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-7-119-8>

10. Солодюк Н., Віннічук А., Крупка В. Впровадження технології доповненої реальності як інструменту літературної освітньої діяльності. *Наукові записки. Серія: педагогічні науки*. 2025. №220. С. 277–283. URL : <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2025-1-220-277-283>
11. Солодюк Н.В., Віннічук А.П, Крупка В.П. Веб-квести як інструмент розвитку творчого мислення та активізації творчих здібностей школярів на уроках української літератури. *Інформаційно-комунікаційні технології в освіті*. 2025. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15321117>
12. Kuzmenko, A., Solodiuk, N., Petrova, Y., & Kozinets, I. (2023). Cultura de integridade acadêmica dos estudantes de pós-graduação na Ucrânia: Peculiaridades de desenvolvimento e formação. *Revista on Line De Política E Gestão Educacional*. 2023. 27(esp.2), e023050. DOI: <https://doi.org/10.22633/rpge.v27iesp.2.18782>
13. Sameera M.H. Leveraging Artificial Intelligence for the Future of Literature Education. *International Journal of Research Publication and Reviews*. 2023. №4(10). 111–113. URL: <https://ijrpr.com/uploads/V4ISSUE10/IJRPR18018.pdf>
14. Spanopoulou E.-M., Bilali A., Stoumpos G., Stathea M., Donouki G., Douraki E., Daskalopoulou A., Verdis A. The role of artificial intelligence in teaching literature in school classroom. *International Journal of Advanced Engineering and Management Research*. 2025. №10(2). URL: https://www.ijaemr.com/uploads/pdf/archivepdf/2025/IJAEMR_701.pdf
15. Veretiuk T., Chetveryk V. Digital Literacy of Language and Literature Educators: *The Ukrainian Context. Research in Science, Technology and Economics*, 2025. Pp. 453–456. URL : <https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/543fb7bb-ae37-4037-a11d-599544b7aa5a/content>
16. Wang S., Wang F., Zhu Z., Wang J., Tran T., Du Z. Artificial intelligence in education: A systematic literature review. *Expert Systems with Applications*. 2024.

ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ:
НАУКОВІ ЗАПИСКИ

№252.

124–167.

URL:

<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0957417424010339>